

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 10.

V Ljubljani, 31. maja 1889.

Leto VI.

Obseg: Pouk o ravnanji proti strupeni rosi na trtah. — Živinska kupčija, nje težave in goljušje in kako jih odvracati. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Pouk o ravnanji proti strupeni rosi na trtah.

Uže mnogo let razsaja po vipavski dolini trtna bolezen „strupena rosa“, ki jo provzroča „peronospora viticula“. Ta bolezen kaže se pa zadnja leta čedalje silnejša tudi po Dolenjskem in Štajarskem. Bolezen obstoji, na kratko povedano, v tem, da listje prične rumeneti in prezgodaj odpada; vsled tega ne more zoreti ni grozdje ni les, a trta hira, slednjič pa celo pogine. Ta bolezen, kakor tudi vse druge glivske, širi se pa toliko silneje, kolikor bolj vlažno in sploh spremenljivo je vreme. Letošnja pomlad kaže, da bode naredila strupena rosa precej škode, zato smatramo za svojo dolžnost, da opozorimo vinčake na njo. Uže več let zaporedoma smo prijavljali v tem listu, kako je ravnati proti strupeni rosi, proti kateri pomaga škropilo z raznimi kemijskimi zmesmi. Danes objavljamo pa pouk o tej reči, kakor ga ravnokar objavlja c. kr. kmetijsko društvo v Gorici v svojem „Gospodarskem listu“.

Kakor dokazujejo poskušnje preteklih treh let, spomnalo se je kot izdatno sredstvo razumno škropljenje s takimi zmesmi, kojim je glavni sestavni del baker, in posebno z bakreno-apneno zmesjo, katera se pripravlja tako le:

Za vsak hektoliter zmesi, ki jo hočemo napraviti, denemo tri kilograme bakrenega vitrijola v redko tkano cunjico ali v kako vrečko, ki jo je potem z vrstico zavezati; na to vzamemo bedenj (čeber) ali kako drugo leseno posodo, v kateri naj bo 50 litrov vode in na robu zabiti žrebelj, na katerega obesimo z vrstico omenjeno vrečko, tako da bo samo do srede pod vodo. V 12 urah se raztopi ves vitrijol; zato zadostuje, da opravimo to delo

prejšnji večer, da bo vitrijolova raztopina o pravem času pripravljena. Zmehčajmo tudi $1\frac{1}{2}$ kilograma živega apna, ali pa $3\frac{1}{2}$ kilogr. enako $2\frac{1}{2}$ litrom ugašenega apna v drugih 50 litrih vode. Ta belež (apneno tekočino) vlijemo skozi sito, ki naj mu bodo za spoznanje gostejše luknjice nego žveplalnici, v vitrijolovo raztopino; to pa mešamo s palico tako dolgo, dokler postane zmes enakobarvena.

Če smo rabili čist vitrijol in dobro apno, pa če smo tako ravnali, kakor je tu popisano, mora biti zmes svetlo-višnjava, in kedar se za nekoliko časa poleže, bode tekočina nad njo popolnoma brez barve.

Če pa ni taka, ampak če je več ali manj višnjava, pa je znamenje, da ni bilo zadosti apna, in trebalo ga bo dodati, drugače bi utegnili zmes zelenim delom trte škodovati, in to zaradi tega, ker bi bilo v njej še precej nerazkrojenega bakrenega vitrijola. Da se ognemo te neprilичnosti, storimo najbolje, če vselej stehtamo živo ali ugašeno apno. Kedar rabimo, kakor po navadi, ugašeno apno, pojde nam bolj delo izpod rok, če je zmerimo, nego stehtamo. V ta namen vzemimo cilindrsko posodo od belega kositarja po premeru in znotranji visokosti 147 milimetrov, ali pa kubično leseno škrinjico, koje strani merijo 136 milimetrov. Če ravnamo tako, ognemo se tudi preobličnosti apna v bakreno-apneni zmesi, katera bi nekoliko časa zavirala učinek bakra.

Razume se samo po sebi, da moramo vsakokrat dobro premešati zmes, kedar je vzamemo nekoliko, da napolnimo škropilnico.

Bakreni vitrijol mora biti kolikor mogoče čist. Znamenja zadostne njegove čistosti so: živomodra barva, da so posamezni kristali enakšne barve in podobe, da se popolnoma raztopi v čisti vodi, slednjič, da se taka vodna vitrijolova raztopina ne zmoti ter ne naredi vidne gošče, tudi če je nekoliko dni razpostavljena zraku.

Prvo ravnavo je izvršiti, kakor hitro grozdje privrkat ocvete, to je okoli polovice junija. Če se pa peronospora prikaže, predno trta cvete ali kadar cvete, naj se nemudoma izvrši ravnavo; popisana zmes ne poškoduje prav nič cvetja. Drugo ravnavo je opraviti v 4 do 6 tednih po prvi; posebno moramo skrbeti za to, da poškropimo vse nove liste, ki so se v tem času razvili. Po opazovanju novega perja bomo spoznali, ali se moramo zato, ker se je bolezen povrnila, morda požuriti z drugo ravnavo.

Tu moramo posebno poudarjati, da najizdatnejše ravnave so tiste, katere izvršimo, predno se prikaže bolezen.

Včasih se prikazuje peronospora samo sporadno, to je, le tu pa tam na kakem posameznem listu in ostaja tako nekoliko časa, ne da bi se zganila; toda hipoma se prav močno razvije in splošno razširi, kakor bi jo bil blisk raznesel. V takem slučaju ni mogoče, da se škropi ali potrosi še prej, ko je bolezen uže močno poškodovala trte. Da se to lahko zgodi, uče nas žalostne izkušnje lanskega leta. Zato pa zahteva previdnost, da poškropimo ali potrosimo trte privrkat uže, ko slutimo, da se zlo bliža.

Za škropljenje je dobro rabiti škropilnico, katera mora zadostovati ne samo vsem drugim pogojem, ampak tudi škropiti tekočino razpršeno v mnogo enakoličnih kapljic na daljavo 1 do 2 metrov.

Delavec bo stopal enakomerno naprej in držal škropilnico tako, da bo tekočina zviška deževala na trtno perje.

Zadosti je, če se poškropi le površni del listov, to pa, predno se poveže omladje na kolce, ali pa nekoliko dni po tem, da se perje uravnja, in da pride površna stran listov v naravno lego.

Škropi naj se raje obilo, in sicer tako, da se porabi okoli 100 litrov zmesi za 100 dobro obraslih trt.

Posamezne ravnave ali škropljenja je treba izvrševati ob suhem vremenu in da ni prevetrno, tudi ne ob takem času, ko sonce prehudo pripeka (od 11. ure dopoldne do 3. popoldne); priporočamo pa, naj se ne opušta navadno žveplanje proti trtni bolezni (oidium).

Bakreni žveplik se v drugih oblikah — n. pr. kot prašna zmes — ni v preteklih letih z enakim uspehom rabil, kakor apnenobakrena zmes, ali pa je imel v takih oblikah rabljen škodljive posledice za škropljene trte. Zato ne moremo nikakor priporočati, da se take raztopine in zmesi še dalje rabijo bolj na obilo.

O bakrenobakreni zmesi moramo omeniti, da je delala prav povoljno tudi tedaj, ko je imela v sebi manj bakra, nego je popisano v tem pouku. Zato lahko priporočamo, da se naredi večje poskušnje s tako stanjšano zmesjo. Ravnati pa je s to zmesjo tako, kakor je razloženo v tem pouku; pripravljati jo je tudi tako, kakor je popisano za zmes s $3\frac{1}{2}\%$ bakrenega vitrijola in ni treba drugega, nego stanjšati jo, kedar je napravljena, s polovico (50 litrov) ali z enoliko (1 hekto) ali pa s podvojeno množino (2 hekta) vode, da se dobi zmes z $2\frac{1}{2}\%$, oziroma $1\frac{1}{2}\%$ ali 1% bakrenega žveplika. Nikakor pa ne moremo svetovati, da se zmes toliko stanjša, da bi imela še manj nego 1% vitrijola.

Živinska kupčija, nje težave in goljufije, in kako jih odvracati.

(Ob enem odgovor na vprašanje 80.)

Živinska kupčija je težka reč. Malokje imajo ljudje tako malo vesti kakor pri prodaji živine; še marsikate-

remu očetu se dobro zdi, ako more osmukniti sina, sinu pa, ako more opehariti očeta. „Kdor ne odpre oči, mora odpreti moško“, star je že pregovor, kateri najb. lj. velja, pri živinski kupčiji.

Zato treba, da gospodarjem, kateri živino kupujejo, na kratko povemo, česa se jim je varovati. Treba jim je pa tudi poznati cesarske postavbe. Čujte torej!

Posebno težavno in res zelo nevarno je živino kupovati na sejmu, zlasti kadar ne poznaš človeka, od katerega si kupil konja ali kravo ter ga ne moreš iskati, ako pri kupljenem blagu pozneje zapaziš kako bolezen. Koliko goljufije je po sejmih, vemo mi najbolj po tem, ko imamo v živinozdravnici prvi teden po ljubljanskih ali drugih bližnjih sejmih s preiskovanjem kupljene živine in s pisanjem sprical največ opraviti.

Umen človek naj torej nikoli ne kupi živine, da ne bi zvedel imena in stanovanja prodajalčevega.

Nevarno je tudi živino kupovati zvečer ali po noči, kar se večkrat zgodi. „Po noči je vsaka krava mavra“, je star pregovor, vsaka napaka se laže prezre.

Nekateri kupec je že s tem zadovoljen, da mu je le prodajalec „porok za vse cesarske napake“, ter misli, Bog ve, kako zavarovan je zdaj zoper vse napake ali bolezni, ki bi jih utegnil zapaziti pri kupljeni živini! Tako imenovanih „poglavitnih bolezni“ ali kakor jim naši ljudje navadno pravijo „patentnih napak“, zato, ker po cesarskem patentu razdero kupčijo, skupaj je vseh le 14; — koliko sto drugih je bolezni pa, ki jih utegne živina imeti, katere so ravno tako hude, pa niso zavarovane po cesarski postavi zato, ker jih umen kupec sam lahko zapazi.

Kdor hoče torej vsaktere škode biti obvarovan, naj od kupca zahteva, da ga vpričo dveh prič zagotovi, da za vsako, kakeršno koli napako ali bolezen jamči (dober stoji). Da mu jamči „za vse cesarske napake“, je nepotrebna beseda, zakaj za cesarske „napake“ jamči že cesar sam, to je, cesarska postava; za te bolezni ne potrebuje kupec nobenega drugega poroka.

Kadar živino kupuješ, preglej jo od nog do glave, od oči do repa, ne le ko mirno stoji, temuč tudi, kako hodi, in če je konj, kako leti in dirja. Što in sto je pri živinski kupčiji zvijač, s katerimi kupce sleparijo; šepastim ali čotastim konjem tu ali tam nogo odero ali kakor koli nalašče ranijo, in slepar ti pravi: „to je konj šele včeraj dobil“; — nadoho izgovarjajo z vročino, kevehom, smoliko, polnim trebuhom itd.; — konji s tiščavko in topostjo se zdramijo in oživijo, če jim popra zatakneš, — od starosti siva dlaka se namaže s kako barvo, — mlademu konju se izbijejo žrebični zobje, — stari mrhi se vžgejo jamice v zobe, da je videti mlajša, — zavoljo kake bolezni suho in mršavo kravo izgovarjajo le s slabo klajo itd.

In tako ve slepar za vsako napako in bolezen sto izgovorov; vrhu teh pa se še pridruša, naj ga „hudič vzame“, če ni živina čista in zdrava: — ali kaj mara „hudič“ za takega sleparja, ker ima take drhali že tako dosti! In česar goljufen dedec ali prekanjena baba ne more sama opraviti, pomaga jej še drug slepar, ki se kakor po nevedoma pritakne k barantiji, — in gorje potem kupcu, zlasti ako se „glihenga“ dela še pri bokalu vina! Zato dobro glej in ostro pazi na vse, kadar živino kupuješ, in če nisi sam kos živinske bolezni spoznati, vzemi seboj vselej kakega zvedenega človeka, ki je v tem bolje iznajden, nego si ti sam.

Rekli smo gori, da je 14 poglavitnih bolezni, katere po cesarski postavi kupčijo razdero, ako se v tistem času, ki ga postava predpisuje, kupec oglasi pri svoji cesarski gosposki in prodajalca toži, če brž z lepo noče živine

nazaj vzeti in mu denarjev ali pa zamenjene živine ne povrniti. Bog obvaruj pa, da bi pri cesarskih „napakah“ določeni čas zamudil, ker nič ti potem ne pomaga več.

Te postave pa obdrže svojo veljavo tudi takrat, kadar je prvi kupec kupljeno živino kakemu drugemu, drugi tretjemu in tako dalje prodal. V tacih okoliščinah gre kupčija po vrsti od zadnjega kupca noter do prodajalca nazaj, ako le ni zamujen čas, kateri je po postavi za tisto bolezen odločen. Zadnji, recimo tretji kupec naj toži družega, drugi naj toži prvega, prvi pa prodajalca.

Pri konjih je 8 po postavi zavarovanih bolezní ali „patentnih napak“, katere barantijo razdero, — troje jih je na 15, petero pa na 30 dni, in sicer so zavarovane na 15 dni: kužna smolika, smrkelj, naduha; zavarovane na 30 dni pa: tiščavka (neumni kolar), opornost (štatljivost), mesečna slepota, jasna slepota in pa kožna črvivost. Pri goveji živini so samo francozi ali pojatnica poglavitna bolezen, in sicer zavarovana na 30 dni. Pri prasičih je zavarovana le tudi ena, namreč: ikre (katerim tudi pšeno, pšenki ali stroge pravijo) na 8 dni. Pri ovcah so zavarovane 4: kože in pa garje ali grinte na 8 dni, metljaji na jetrih (ali jetrni metulji) in pa metljaji na pljučih (ali pljučni metulji) na 2 meseca.

Ali s temi poglavitnimi boleznimi, katere živinsko barantijo razdero, ni še vsega konec; cesarska postava skrbi še po drugih naredbah, da živinski kupci ne trpe škode po krivici. Treba torej, da povemo našim ljudem tudi te postave in jim rečemo: zapomnite si jih dobro v svoj dobiček, kajti dostikrat se morete z eno ali drugo teh postav rešiti, ko vam one „poglavitne napake“ ne pomagajo iz zadrege. Pazljivo torej berite, kar vam bomo zdaj še povedali.

Vsaka, bodi katera koli bolezen, razdere kupčijo ali menjo, ako kupec v 24 urah potem, ko je kupljeno ali zamenjano živino prevzel, zapazi, da je živina bolna, in to brž poprejšnjemu gospodarju samemu vedeti dá, ali pa od gosposke potrjenemu zdravniku, ali županu svojega kraja, ali pa naravnost svoji cesarski gosposki. Če v 24 urah kupljena ali zamenjana živina tudi pogine, zadene vsa škoda prodajalca ali poprejšnjega gospodarja, ker je smeti misliti, da je živina že pri njem zbolela. Tako velevali §. 924. državnega zakonika. Le takrat, ko bi prodajalec mogel izpričati, da je kupec sam kriv, da mu je živina zbolela ali poginila, tedaj mora on sam škodo trpeti.

Marsikateri kupec je že v škodo prišel zato, ker ni vedel te postave, katera zanj dobro govori.

Dalje se kupčija ali menja razdere, če se je prodajalec vpričo dveh prič ali pa s pismom zavezal, da je za vsako napako ali bolezen porok toliko in toliko dni. Če kupec izgovorjenega časa ne zamudi, razsodila bo gosposka v tacih okoliščinah vselej zanj pravico, ako bi prodajalec z lepo ne hotel živine nazaj vzeti in če ne more izkazati, da je šele kupec živino pokvaril.

Razen vsega tega je pa še ena postavna pot, po kateri se more ogoljufani kupec rešiti zadrege, iz katere ga ne rešijo ne „patentne napake“ pa tudi ne postava „za 24 ur“ — ta pot je po §. 934 drž. zak. tista, če kupec more dokazati, da je kupljena ali zamenjana živina čez polovico predraga ali zavoljo starosti ali zavoljo kake druge napake. Če se kupec tako goljufanega misli, ima se pravico pri gosposki pritožiti; ona bo po zvedenih možeh živino dala ceniti, in če je res še manj nego pol vredna, razdere se kupčija ali menja, ali pa mora prodajalec toliko doplačati, da je cena prava. — Po postavi je čas za take pritožbe na 3 leta določen; ali bolje je, da se kupec kmalu oglasi, sicer bi mu utegnil prodajalec

marsikaj podtakniti, da se je v njegovih rokah živina popačila.

Kakor pa varuje postava kupca, tako pa varuje tudi prodajalca, da se mu krivica ne godi. Treba torej tudi te postave vedeti, da ne bo praznih tožba, katere le možno koljejo, pa nič ne pomagajo.

Čujte torej še te postave!

Kupec se ne more pritožiti, če se je pri kupčiji ali menji sam vpričo mož zavezal, da kupi ali zamenja živino, kakeršna je, imej „napake“ ali bolezní kakeršne koli.

Kupec se ne more pritožiti, če mu je prodajalec pri kupčiji ali menji očitno (vpričo dveh mož) povedal, da ima živina to ali ono bolezen, in da mu za njo ni porok, kupec jo je pa vender le kupil.

Kupec izgubi pravico do povračila, ako more prodajalec izkazati, da je živina obolela še le pri kupcu.

Kupec nima pravice do povračila, ako je s kakim drugim blagom ali s celo kmetijo vred tudi živino, pa vse počez kupil, in tedaj živina ni bila posebne cenjena.

Kupec nima pravice se pritožiti, ako je kupil živino na očitni dražbi, ki jo je gosposka dala napraviti.

To so poglavitne postave pri živinski kupčiji. Naj si jih vsak dobro zapomni, da se ogne škode, pa uide tudi dragim pravdam.

Naposled le še nekaj. Ker je „kratka sprava boljša nego dolga pravda,“ bolje je vselej z lepo poravnati se, nego pa pravdo začeti. Če je kupec v pravnem času zapazil bolezen, katera po cesarski postavi kupčijo razdere, in če prodajalec sam dobro vé, da ima od njega prodana živina res to napako, ali če mu to zatrdi zveden živinozdravnik, naj jo vzame rajši z lepo nazaj, sicer bo pravdo izgubil in vrhu tega plašal še stroške.

Razne reči.

— **Majnikovi hrošči so dobra krma kokošim.** Po nekaterih krajih dajejo darila za pobiranje in pokončevanje hroščev, s katerimi pa ne vedo drugega storiti, nego jih na gnoj vreči. Ta poraba sicer ni napačna, ker so majnikovi hrošči prav dobro gnojivo, a dado se porabiti še koristneje. Nesočim kokošim treba precej beljakovine, katere pa ne dobe v navadni piči svoji. Najceneje jim je preskrbiš, ako jih krmiš s hrošči, ki imajo v sebi zelo veliko beljakovine. V ta namen hrošče opari in jih posuši na solnci ali v peči. Posušene hrošče lahko hraniš vse leto ter tako imaš izvrstno krmo za noseče kokoši.

— **Kako meso po leti dlje časa ohraniti sveže.** V ta namen rabijo po nekaterih krajih na Francoskem velike lončene posode, napolnjene s posnetim mlekom, ki se je uže skisalo ali se vsaj kmalu skisa. V to mleko potope meso ter ga s kamenjem obteže. Meso se ohrani v kislem mleku več nego osem dni; hočejo li rabiti meso, zadostuje, ako ga operejo. Meso prav nič ne pogubi dobrega okusa, in mleko je še vedno dobro za prasiče.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 80. Nam kmetom se čedalje bolj slabo godi; ne le majhne cene, visoki davki, dragi delavci i. t. d. nas tarejo, ampak tudi tedaj, kadar ima kmet kaj kupiti, ogoljufajo ga, če le mogoče, ker ima premalo izkušenj in vednosti. Nikjer pa kmet ni toliko goljufan, kolikor pri živinski kup-

čiji, zlasti, kadar kupuje konje. V naši vasi smo letos štirje kmetje kupili konje, a večinoma smo bili opeharjeni. Jaz sem šel k sodišču tožiti, a dejali so mi, da sem rok zamudil in ne vem kaj še. Veliko dobroto nam storite, ako v Vašem izvrstnem listu popišete, kako naj se ravna kmet ob kupčiji z živino, da bo postava na njegovi strani. (J. Z. v Št. J.)

Odgovor: Prav zelo vam pritrjujemo glede živinske kupčije in njenih sleparij, a ob enem pa moramo tudi povedati, da so kmetje dostikrat sami krivi svoje škode, ker se ne pobrigajo za postavne naredbe. Vaši želji pa prav radi ustrežemo, in zato objavljamo v tej številki poseben članek o živinski kupčiji, katerega je spisal pokojni dr. Bleiweis, izvrsten veščak v vseh takih rečeh.

Vprašanje 81. Naznanite nam, ali je škodljivo to, kar mi ravno sedaj ravnamo z našimi trtami? V naši tržaški okolici namreč sedaj trte čistimo ali, kakor pravimo, mandamo. Posebno pri mladih trtah zvršujemo to delo. (J. V. pri Sv. Ivanu v Trstu.)

Odgovor: Tako čiščenje ali mandanje trt ni le nič škodljivo, ampak celo zelo koristno in pri umnem vinarstvu neogibno potrebno. Žalibog komaj poznajo tako čiščenje trt pri nas po Dolenjskem, v vipavski dolini se je pa udomačilo, od kar je bila tam vinarska šola na Slapu. To čiščenje, ki po večem v tem obstoji, da se ozelenelim trtam prav zgodaj obščipajo vsi nepotrebni poganjki, ima te le koristi: Trta ne oslabi toliko, ker zraste samo potrebni les; rodovitnost trte se poveča, ker zraste več rodnege lasa; grozdje zraste večje in hitreje ter bolj zori, in slednjič ne daje očiščena trta ob reznji toliko opravka, kolikor neočiščena. — Torej le ravnajte po stari navadi, ker je to delo nad vse koristno, ako je prav zvršeno.

Vprašanje 82. Jaz prevzemam posipanje cest z gramozom (žuto). Zdrobljenega kamenja, ki ga je za gramoz treba le nekoliko zdrobiti ali pa še to ne, ni pri nas blizu. Jaz ga moram pripravljati po rovih, kar me toliko več stoji, ker so naši delavci zelo dragi. Čul sem, da so taki drobeči stroji, a nikoder ne morem pozvedeti nič natančnejšega. Ali morda Vi kaj veste o tem? (K. C. v S. pri Pt.)

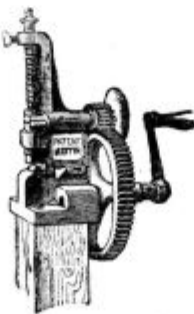
Odgovor: Res je, da izdelujejo take stroje, in sicer jim Nemci pravijo „Steinbrechmaschinen“. Stroj se mora s parom gnati. En tak stroj nadrobi z ozirom na njegovo velikost in hitrost ter z ozirom na trdoto kamenja po 10 do 15 metrskih stotov za vsako konjsko silo v eni uri. Najboljši stroji so Blakejevi. Cena nam ni znana.

Vprašanje 83. Ker je klepanje kos po starem načinu zelo težavno in zamudno delo, prosim poročila, kateri klepalni stroj je najboljši, kje se dobi in koliko stoji? (Ig. M. v Jeru na Koroškem.)

Odgovor: Vsak gospodar ve, koliko časa zamujajo kosci s klepanjem svojih kos, bodisi, ker je delo s starimi klepali samo na sebi uže zelo zamudno, ali pa zato, ker porabi kosce priliko, da se s klepanjem malo poleni. Navadno pa tudi ne zna vsak kosce dobro klepati, zato pa prevzemajo to delo bolj izurjeni starejši delavci, kar dela gospodarju še večjo škodo. Slabo klepanje pa pokvari koso, no, in starim klepalom dobro sklepati koso ni kaj lahko niti ne izurjenemu delavcu. Razne nepravilike pri klepanju po starem načinu odpravljajo klepalni stroji, katerih imamo sedaj uže več dobro sestavljenih.

Podoba 22.

Podoba 23.

Podoba 22. kaže manjši stroj, ki dela nekako tako kakor ročno klepalo, le hitreje, manj utrudljivo in veliko natančnejše. Tak stroj stoji 7 gold.

Bolje sestavljen in zelo hiter je stroj na podobi 23. Ta stroj se goni s kolesom, katero je zobato in ki prenaša silo z drugim zobatim kolesom na pah, kateri tolče enakomerno in močno na nakovalu. Delo s tem strojem je seveda zelo hitro in pa lahko. Stroj stoji 18. gld. 75 kr.

Take stroje prodaja Franc Schön na Dunaji (Wien, II., Praterstrasse 78.)

Vprašanje 84. Lansko leto se so čebele prav dobro obnesle, kar smo jih pa za zimo pustili, bile so pa slabe. Enemu so pomrle vse, drugemu 9 panjev, tretjemu 7 panjev in četrtemu 3 panji. Panji so od znotraj splesnili, rod je pomrl — med pa ostal dober. — Proti mrazu jim od zadaj večinoma z listjem mašimo. Kaj bi utegnili biti vzrok tej nezgodi? (J. B. v Koš.)

Odgovor: Ako tej nezgodi ni vzrok katera čebelna bolezen, krivo je le slabo vreme. Veliko čebel in celih panjev pogine ob slabem vremenu. Po zimi hud mraz in ostra burja veliko škode narejata posebno po takih panjeh, po katerih stoji satovje po čez, ker se čebele ob hudem mrazu ne morejo dalje pomikati do satov, ki so s strdjo zadelani.

Gospodarske novice.

* **Gospod Anton Jelouschegg**, posestnik v II. Bistrici ter 27 let ud kmetijske družbe naše, umrl je 19. maja na svojem domu. — Dne 24. maja je pa umrl gospod **Ivan Hozhevar**, c. kr. vladni svetnik v Ljubljani ter 15 let ud kmetijske družbe kranjske. Blag jima spomin!

* **Baron Rothschild**, profesor na vseučilišču v Vratislavi, neha letošnje leto predavati ter sklene s predavanjem o kranjski čebeli, katero je skozi 30 let s tolikim uspehom priporočal, da je sedaj naša pridna čebela po vsem svetu čislana in razširjena.

* **Gospoda Adolfa Postla**, do sedaj asistenta na c. kr. poskušališču za svilarstvo in vinarstvo v Gorici, odredilo je c. kr. kmetijsko ministerstvo za službovanje v opravljenih proti trtni uši pri c. kr. namestništvu v Trstu.

* **Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske** bil je ob obili udeležbi v četrtek 23. maja v Ljubljani. Podrobno poročilo objavljamo med družbenimi uradnimi vestmi. Po končanem zborovanju se je udeležilo veliko število udov skupnega obeda „pri zvezdi“, kamor so tudi prišli gospod deželni glavar dr. Poklukar, novi družbeni predsednik cesarski svetnik gospod Ivan Murnik, družbeni podpredsednik gospod Jos. Fr. Seunig, i. t. d. Med raznimi napitnicami je bila tudi c. kr. ministru za kmetijstvo grofu Falkenhaynu na Dunaji, kar se mu je takoj telegrafoma naznanilo. Grof Falkenhayn se je potem tudi kmalu zahvalil s telegramom. Ob štirih popoldne ogledali so si udje družbeno drevsnico, in to tudi gospod deželni predsednik baron Winkler.

* **Plemenske bike beljanske pasme** kupili so na dražbi 20. maja v Kranji nastopni gg.: Ivan Kosler iz Ljubljane, Andrej Jurtela iz Podvina, Ivan Eggenberger iz Goričan in Aleš Bergant iz Šent Jurija. Biki so stali kmetijsko družbo do 800 gold., a skupila ni niti 300 gold. za nje.

* **Metliška podružnica** kmetijske družbe objavlja ta le razglas: Podpisana kmetijska podružnica daje vsem vinarjem svojega okrožja na znanje razglas deželnega odbora kranjskega z dne 17. maja l. 1889, št. 3428.

Slavni deželni zbor je v 17. seji dne 22. oktobra pr. l. deželni odbor pooblastil, da sme takim malim vinogradnikom, kateri svoje vinograde pravilno zasade z ameriškimi trtami, dovoljevati darila v denarji do najvišega zneska 50. gld.

Vsled tega sklepa je deželni odbor določil, da bode dajal podpore onim malim vinogradnikom, ki brez nje ne bi mogli nasaditi vsaj 100 □ sežnjev z ameriškimi trtami. Podpora znaša za vsakih 100 □ sežnjev novo nasajenega vinograda 5 gld., ter se bode izplačala tedaj, ko bode županstvo vinogradniku potrdilo, da je toliko ameriškega vinograda.

Kmetijska podružnica metliška 27. maja 1889.

Načelnistvo.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 19. maja 1889.

Seji je predsedoval družbeni podpredsednik Jos. Fr. Seunig, navzoči pa so bili odborniki gg. Detela, Goll, baron Lazarini, Lenarčič, Murnik, Povše, Pakič, Šiška, Witschl, dr. pl. Wurzbach in tajnik Gustav Pire.

Glavni odbor je pretresoval predloge podružnic ter storil glede njih primerne ukrepe v predložitih obnemu zboru.

Odbor pooblasti tajništvo, da priskrbi nov kozolec na družbenem poskusnem dvoru.

Prošnje občine Polce za dovolitev treh sejmov glavni odbor ukrene, da ne bode podpiral.

Prošnja občine Dolenje vasi pri Ribnici za dovolitev treh sejmov ukrene odbor glede na razmere toliko podpirati, da se izreče za dovolitev živinskih, a ne tudi kramarskih sejmov.

C. kr. deželna vlada prosi družbe naj izreče svoje mnenje o prošnji, katero je čebelarstvo na Jesenicah predložilo c. kr. kmetijskemu ministerstvu. Glavni odbor ukrene odgovor, katerega naj tajništvo c. kr. deželni vladi prijavi.

O prošnji Jarneja Šturna iz Davče za podporo iznajdbi mlatičnega stroja stori glavni odbor primerno izjavo.

Za nove ude se vzprejemajo gg.:

Javoršek Anton, nadučitelj v Mengšu; Pelikan, grajščak v Črnelem; Jagodice Janez, posestnik v Loki pri Mengšu; Detelja Karol, posestnik v Dobu; baron Apfaltrern Oton ml., grajščak v Krizu; Tavčar Fran, posestnik v Loki pri Mengšu; Živice Andrej, gozdni čuvaj in posestnik v Podkraj nad Vipavo; Brajdih Šimon, župan in posestnik na Vrabčah; Furlan Jakob, posestnik in krčmar v Mančah; Dolenc Avgust, trgovec v Ajdovščini.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani 23. maja.

Predseduje podpredsednik Jos. Fr. Seunig. — Navzočnih je do 70 članov. Podpredsednik Seunig pozdravi ude, konstatuje sklepčnost zbora ter pozdravi posebno g. deželnega predsednika barona Winklerja, prosi ga, da ohrani družbi svojo dosedanje izredno naklonjenost. Pozdravi tudi dežel. glavarja doktorja Poklukarja in župana ljubljanskega gospoda Grassellija. (Dobro! Slava!) Z žalostnim srcem se spomina pokojnega društvenega predsednika grofa Thurna-Valsassine, kateri je bil družbi iskren prijatelj, in pozove zbor, da v znak žalovanja vstane (Zgodi se). Druga velika izguba zadela je vso Avstrijo. Smrt cesarjeviča Rudolfa morajo posebno bitko čutiti kmetovalci, ker je rajni cesarjevič dobro poznal težnje kmetijskega stanu. Centralni odbor je že izrekel svoje sožalje o neizmerni izgubi, vabi pa zbor, da v znak globokega sožalja vstane s sedežev. (Zgodi se.) Predno se prične zborovanje, kliče podpredsednik: „Bog tolaži in ohrani našega presvetlega cesarja Frana Josipa I.! Živio! Slava! (Ves zbor zakliče navdušeno trikrat „Živio“ in „Slava!“) — Potem izjavi gosp. podpredsednik, da je zborovanje otvorjeno.

Tajnik g. Pire naznanja, da so za današnje zborovanje kmetijske družbe: Dunaj, Opava, Trst, Gorica in Solnograd za svojega zastopnika izvolile g. podpredsednika Jos. Fr. Seuniga, Celovec,

Gradec, Levov in Linc tajnika g. G. Pirea, hrvatsko-slavonsko kmetijsko društvo vodjo g. Povšeta in tajnika g. Pirea.

Tajnik g. Pire poroča potem o delovanju centralnega odbora v l. 1888. Poročevalec pravi, da je bilo delovanje jako veselo in živahno, posebno po deželi. Število društvenikov se je jako pomnožilo, kajti l. 1880. štela je kmetijska družba kranjska le 530 udov, vsota letnih doneskov iznašala je 792 gld., vzprejemnih pristojbin pa je došlo 61 gld. 50 kr. A že l. 1888. je 1059 udov, vsota letnih doneskov je iznašala 1267 gold. 50 kr., pristojbin pa 518 gold. in l. maja 1889. l. šteje društvo že 1160 udov. A tudi delovanje podružnic po deželi je bilo jako živahno. Ustanovile so se štiri nove, in mej tridesetimi so imele obene zборе vse razen dveh. Sploh so uvidele podružnice, kako koristno je sodelovanje s centralnim odborom. Po nekaterih krajih bi bilo pač želeli bolj živega delovanja podružnic, in to velja posebno glede na kočevsko podružnico. Umrlo je preteklo leto 24 udov, katerih imena tajnik prečita, omenjajoč, da so bili po 20 do 30 let zvesti društveni udje. Zbor v znak sožalja vstane s sedežev.

Tudi delovanje konjarskega odseka kmetijske družbe bilo je lansko leto uspešnejše, ker se je odsek bolj oprijel kmetijske družbe. Vse potrebno se je že poskrbelo, da se uvedejo tudi na Kranjskem konjske dirke, katere bodo gotovo povzdignile konjerejo, in da se pripravijo za to potrebni novi. Kar se tiče zvršbe zborovih sklepov za l. 1887., sklenil je centralni odbor obrniti se do c. kr. deželne vlade, da se v metliškem okraju napravi ob državnih stroških ameriška trtnica, in c. kr. vlada že razpravlja o nakupu prikladnega zemljišča v tem okraju. Sklep obnove zborov, kaj storiti za prosep domačega vinotrtstva, uvaževal je centralni odbor. A ni se mu posrečilo na Dolenjskem v ta namen sestaviti zadrage. Vse podružnice so se izrekle, da, akoravno dolenjski vinarji težko prodajajo vino po dobri ceni, vendar jih ni pridobiti za nameravano zadrugo. Bolje kaže za to reč v Vipavi, kjer se je že sestavil v ta namen odbor in poslal pravila vinske zadrage centralnemu odboru v pretres in odobritev. Poslala se je tudi prošnja do državnega zbora za znižanje hišnega davka po deželi, a doslej bila je, žal, neuspešna, kajti stril se ni še nikak sklep. V prosep rastlinarstva je odbor, kakor so ukrenile tudi druge kmetijske družbe, odredil, da družba sama prekrbuje dobro seme in ga po ceni prodaje družabnikom, da se tako prepreči goljufija. V prosep sadjarstva priredila se je deželna sadna razstava v Ljubljani, in udeležila se je dežela tudi osrednje sadne razstave na Dunaji. Povsod je bil uspeh jako dovoljen. V prosep vinarstva priredil je odbor v Ljubljani vinsko pokušnjo v zvezi s sadno razstavo, katera se je jako dobro obnesla. Tudi v prosep živinoreje deloval je odbor vsestranski, in da bi pospešil ovčarstvo, kupil je 17 plemenskih ovnov jezerske pasmine. Da bi pospešil tudi mlečnost kranjske ovce, kupil je letos za poskušnjo dva ovna frizijske pasmine na Češkem. Enega ovna dal je ovčarju na Gorenjskem, drugega pa ovčarju na Notranjskem. Ako se poskus obnese, skrbelo se bode za to, da se pleme udomači v deželi. Tudi ribištvo je odbor podpiral. Dal je 150 gld. podpore ribiškemu društvu in skrbel mu bode, da se kmalu zaplodijo že razkužene vode z raki. Odbor je predložil državnemu zboru prošnje, da se zniža cena soli, da se uvede prodaja špirta na težo, da se izdaje državni zakonik v slovenskem jeziku z zakonikom v nemškem jeziku vred, da se skrči dejanska vojaška služba izsolanim učencem po nižih p. l. jedelskih solah na dve leti, in da se omeji, odnosno da se odpravi žitna trgovina na obroke. Naposled nasvetuje poročevalec: Slavni zbor naj vzame poročilo na znanje ter bodi uverjen, da glavni odbor ni opustil ničesar, kar bi mogla družba izvršiti po svojih močeh ter tako koristiti deželni kulturi. Priča temu je vedno večje zaupanje kmetovalcev v družbo. Končno nasvetuje, da se izreče najtoplejša zahvala c. kr. kmetijskemu ministerstvu, deželni vladi in deželnemu zastopu, kateri vsi so družbo v nje delovanju vselej najkrepkeje podpirali. — Predlog se mej obnim odobravanjem brez razgovora soglasno potrdi.

Centralni odbornik Robič poroča o društvenih računih. Računski sklep za l. 1888. kaže 8123 gld. 47 kr. dohodkov, stroškov pa 7718 gld. 23 kr., ostaje torej v blagajnici 405 gld. 24 kr. Pro-

račun za l. 1890. kaže dohodkov 5393 gld., stroškov pa 5860 gld., tako da utegne ostati v blagajnici 500 gld. Društvena imovina je iznašala koncem 1888. l. **35.465 gld. 25 kr.** in se je proti prejšnjemu letu za 1674 gld. 99 kr. pomnožila. — Računi se odobre brez razgovora.

Na vrsti je volitev društvenega predsednika. Za besedo se oglasi g. Viktor Rohrmann rekoč: Veleslavni zbor! Kot pooblaščenec novomeške podružnice usojam si vsled soglasnega sklepa občenega zbora te podružnice, ki se je 18. t. m. v Novem mestu vršil, predlagati za predsednika gospoda ces. svetnika Murnika. Odveč bi bilo označevati zasluge, ki jih ima gospod svetnik v splošnem javnem življenji in posebno še za našo družbo. Predlagal bi sicer, da se gospod svetnik „per acclamationem“ izvoli za predsednika; ker pa to po pravilih ni dopuščeno, in tudi menim, da ne bo nobenega ugovora — uverjen sem, da se bodo vsi gospodje predlogu novomeške podružnice pridružili in soglasno g. svetnika Murnika za predsednika volili. (Glasno odobravanje)

Oddado se volilni listki. Oddanih je bilo 62 listov. Dobili so: g. Murnik 40, Povše 4, dr. Poklukar 11, Detela 2 in J. Fr. Seunig 4 glase. — Izvoljen je torej g. ces. svetnik Murnik, kateri se presrečno zahvali na izredni časti in zagotavlja, da si bode štel v sveto dolžnost, ako ga presvetli cesar blagovoli potrditi za to častno mesto, po pravilih izpolnjevati svojo dolžnost. (Dobro! Živio!)

Deželni predsednik baron Winkler pozdravlja kot zastopnik vlade novo izvoljenega predsednika kmetijske družbe, moža, katerega čista vsa dežela, ki ga je odposlala v najvažnejše zastope, in katerega je sam presvetli cesar ne samo enkrat za njegove zasluge odlikoval. Baron Winkler misli, da bode tudi nadaljnje poslovanje mej kmetijsko družbo in deželno vlado enako prijateljsko kakor doslej, kajti obema je nalog delovati v prosep in razviti kmetijstva, in to si bodeda gotovo obe prizadevali doseči po vzvišenem gaslu presvetlega cesarja: „Viribus unitis!“ (Občna pohvala.)

Cesarski svetnik Murnik poroča potem v imenu centralnega odbora ob imenovanji tajnika na podlogi novih društvenih pravil. Tajnik odslej ne bode glasujoč izvoljeni član centralnega odbora, ampak imel bode samo posvetovalen glas, nalog pa mu bode sklepe centralnega odbora izvrševati, voditi pisarno itd. Za najbolj sposobnega za to mesto smatra odbor dosedanjega tajnika gospoda Pireca. On ni samo izvrstno bil dovršil študij, ampak je poleg tega tudi v stanu mnogo delovati v prosep družbe, kar je dokazal po mnogem številu udov, katere je pridobil družbi, z ustanovitvijo cele vrste podružnic, po lepi udeležbi Kranjske na sadni razstavi na Dunaji in po krasni uredbi lanske deželne sadne razstave. Kot popotni učitelj pozna tudi najboljše kmetovalce vse dežele, in zato je ga centralni odbor priporočal, da se imenuje za tajnika. Predlog se vzprejme z vzklikom. Tajnik g. Pire zahvali se na veliki časti imenovanja za tajnika in izjavlja, da bode vsega deloval v prosep kmetijstva. (Dobro)

Vršiti se ima volitev treh članov v centralni odbor. Namesto za predsednika izvoljenega gospoda Murnika treba je voliti družega. Tajnik g. Pire priporoča gosp. Vinka Ogorelea, posestnika na Škofjici, kot izkušenega kmetovalca in iz tega namena, da pride vendar edenkrat kmetovalce iz ljubljanske okolice v centralni odbor.

Izvolijo se po listkih: baron Henrik Lazarini s 63 glasovi, vodja Povše s 50 in Vinko Ogorelec z 48 glasovi.

V imenu centralnega odbora predlaga cesarski svetnik gospod Murnik, da se na predlog idrijske podružnice g. Janez Leskovic v Idriji, kateri že od leta 1839. v enomer deluje v prosep kmetijstva, izvoli častnim članom, čemur zbor pritrdi.

Tajnik Pire predlaga, da se potrdi ustanovitev podružnic: Ljubljanska okolica, Kostanjevica in Mengiš. — (Zbor pritrdi.)

Vodja g. Povše poroča v imenu centralnega odbora glede odajanja drevja iz družbene drevesnice in stavi po podrobnem utemeljevanji naslednje nasvete: 1. Udje tistih podružnic, katere so ukrenile pridržati si polovico letnine, imajo pravico do poljubnega števila dreves po znižani ceni, in sicer izključno le za nasaditev na svojem posestvu. Znižana cena je 20 kr. franko do podružničnega

sedeža. 2. Udje tistih podružnic, katere odstejejo glavnemu odboru vso letnino, imajo pravico dobiti po 5 drevesec brezplačno. 3. Neude na Kranjskem stoji eno drevesce 30 kr v drevesnici, neude izven dežele pa 40 kr. 4. Glede drevesnih vrst po znižani ceni pridržuje si glavni odbor določevati, katere vrste so prikladne temu ali onemu kraju. 5. Glavni odbor ima pravico dati vsako leto po nekaj drevja brezplačno občinam in šolam za matično drevje.

Kot zastopnik podružnice logaške nasprotuje tem predlogom g. učitelj Ribnikar in stavi po obširni utemeljitvi naslednje predloge: 1. Letnina ostane kolikerkoli dosedaj, 2 gld., od katerih dobi 1 gld. glavni odbor, 1 gld. pa ostano podružnici; 2. vsaka podružnica ima pravico do toliko drevesec iz društvene drevesnice, kolikor jej jih pripada po številu udov; 3. glavni odbor določi v prodajo toliko dreves, da se poravnajo režijski stroški, ostala drevesca pa naj se brezplačno po podružnicah razdele mej ude kmetijske družbe. 4. drevesca za prodaj določena naj se prodajajo po navadni tržni ceni prebivalcem Kranjske, in 5. društveniki ne smejo dobivati samo izbirkov. — Predlagatelj pravi, v utemeljujoč svoje predloge, da imajo podružnice v nekaterih krajih že drevesnice ko bi se torej tudi drugi goldinar moral izročiti glavnemu odboru, moralo bi to lepo delovanje prenehati. Tudi ni treba, da bi se vsak društvenik sam oglasil, to bi bilo preveč dela za glavni odbor, naj se oglasilo torej prepusti podružnicam, in kolikor bi drevesec, katere se naj prodajajo po tržni ceni prebivalcem na Kranjskem, še preostalo, naj se dajo podružnicam, da jih primerno razdele. Na ta način bi se pridobilo mnogo udov družbi, kajti pokazati bi imeli, kaj koristi, saj vendar ni do tega, da bi le bogatejši kmetovalci si mogli omisliti zlahtnih sadnih drevesec, ampak skrbeti je za revnega kmetovalca, kateri si ne more kupiti 50 drevesec po 20 kr., varuje jih pa bolje nego prvi. Kar se tiče nasveta, naj bi se občinam oddajala drevesca brezplačno, da bi jih posadile po cestah, ne more se govornik z njim sprijazniti, kajti najlepša se njim ne bode dala, nego bolj izbirek, tako pa ne bode v vzgled. Ker se občine malo brigajo za sadjarstvo, naj bi se to, kar je občinam namenjeno, rajše dalo šolskim vrtom, ki so vneti, kakor je deželna razstava kazala, za to, in ker je le mogoče po mladini veepiti ljubezen do sadjarstva in narod prepričati o njega koristi.

Gosp. Babnik podpira predlog g. Ribnikarja, kajti od današnjih zupanov ne pričakuje veliko ali celo nič glede sadjarstva. Pregovor pravi: „Beseda gine, vzgled potegne“, in tako bi on želel naj bi vsak od kmetijske družbe na svojem vrtu imel vsaj nekatero drevesce, katero je dobil brezplačno, da bi imel vsaj pokazati nekaj, koliko ima koristi od kmetijske družbe.

Tajnik g. Pire pravi, da se je pred 4 leti po podružnicah le malo delovalo za sadjarstvo, takrat se je mislilo, da bodo vse podružnice pustile tudi drugi goldinar, ne samo prvega, ki ga njene udje dajo za „Kmetovalca“, in da bo tako mogoče deliti drevesca potem brezplačno. A to je danes vse drugače. Ministerstvo zdaj ko so drevesca godna za prodajo, ne dá nikake podpore več, in primankljaja je še sedaj do 500 gld., ker se na družbenem vrtu vsled drevesnice seje dosti menj žita, in ta dohodek odpade. Ko bi se tudi vseh 10.000 dreves, ki bodo vsako leto za oddajo iz drevesnice, povprek prodalo po 10 kr., ne dobil bi glavni odbor režijskih stroškov. In najbolj zavedni kmetovalci so tudi, rekel bi, jako prebrisani, kajti računili bodo dobro: čim menj se kupuje, tem več bode ostalo, in več bomo dobili zastonj. Ako zavlada tako načelo, potem ni nikdar moči dospeti do upravnih stroškov. In kar se dá zastonj, ima malo cene, če pa velja le nekaj krajcarjev, potem je precej bolj cenjeno. Šolam posebno, a tudi občinam pa bodeda dajali le lepo sadno drevje.

Učitelj Žirovnik pravi, da je kranjski kmetovalce že tak, da tega kar zastonj ali cenó dobi, ne čista, le kar dobro plača, ceni in potam tudi varuje. Ker je pa treba drevesnice dobro gnojiti, ako hočemo, da drevesca tudi uspevajo, in je zato novceev potreba, naj bi se za poravnavo režije cene postavile tako, da ista dobe udje po 25 kr., neudi v deželi po 30 kr. in izven dežele po 35 kr.

Poročevalec Povše pravi, da se bodo tudi občinam za ceste dajale le lepa drevesca, seveda taka, ki pozno rodijo in ki so

le za pripravo mošta vsaj za prvi čas. Izmečki bi bili le „testimonium paupertatis“ za glavni odbor družbe, kajti po cestah nasajeno drevje bodo imeli ogledati priliko tudi razumniki.

Pri glasovanju vzprejmo se nasveti glavnega odbora, in sta torej Ribnikarjev in Žirovnikov nasvet odklonjena.

Vodja Povše poroča v imenu glavnega odbora o naslednjih predlogih v povzdigo živinoreje. Idrijska podružnica nasvetuje: „Kmetijska družba naj dela z vsemi silami, da pride postava za povzdigo živinarstva že ob prihodnjem deželnem zborovanju v obravnavo ter kmalu tudi v veljavo.“

Radeška podružnica nasvetuje: „Glavni odbor kmetijske družbe naj vpliva, da pride postava za licenciranje in obligatorno število bikov po kranjskih občinah še v letošnjem deželnem zboru v obravnavo.“

Vrhnjska podružnica nasvetuje: „Glavnemu odboru se naroči, da napravi potrebne korake pri c. kr. deželni vladi, da se postava glede plemenskih bikov strogo izvršuje, in da na dotične mudne občinske zastope primerno pritiska, da tudi to zadevo spravijo na dnevni red svojih obravnav.“ Poročevalec pravi, da je postava zaradi oskrbi plemenskih juncev sklenjena bila v deželnem zboru kranjskem dne 16. februarja 1879. l., in ta določuje v dotičnem paragrafu: „Če občani nočejo itd., potem nastane dolžnost županstva, da predpisano število juncev ob skupnih stroških in skupnem računu vseh živinorejcev občinskih kupi, vzdržuje in rabi, ako je več kakor polovica s tem zadovoljna.“ To najvažnejše, dasi jako skromno določilo te postave ostalo je pa doslej le na papirju. Treba je torej,

da izreče kmetijska družba željo o tej zapevi za tako postavu, katere se ne bode zopet, kakor imenovana zgolj zapraskala po arhivih. Določiti se mora vse natančno in strogo, ako tudi pravijo, da je drakonsko. Saj je taka drakonska postava zastran konjereje že praktično v veljavi, vendar koliko važnejša je govedoreja, ki reprezentuje milijone v deželi, ko mnogo občin še konj nima! Kakor je poročevalec po prijaznosti zastopnika c. kr. vlade zvedel, ima ista že o tej zadevi povsem dovršen postavni načrt, o katerem on misli, kolikor ga je površno pregledal, da bi utegnila taka postava res pospeševati govedorejo v deželi kranjski. A tudi vsled take postave treba bode s podporo kmetijskega ministerstva in deželnega zastopa po glavnem odboru ustanoviti „pepinijere“, to so naprave, kjer se vzgajajo pristni junci, kateri bi se potem občinam po nizki ceni za plemo prodajali. Seveda bode moralo biti več takih „pepinijer“ za razna goveja premena v naši deželi. Poročevalec nasvetuje, naj se sklene prošnja, da se nova postava o tej zadevi sklene, glavnemu odboru pa naroči, da prične priprave za ustanovo „pepinijer“ in pridobi zato potrebno podporo. Centralni odbornik Detela tople priporoča ta predlog in izjavi, da je on poročevalec o tej postavi v deželnem odboru, kateri jo bode v kratkem pretresel in predložil deželnemu zboru v prihodnjem zborovanju v sklepanje.

Gospod Babnik toži o nemarnosti nekaterih zupanov, da 32 občin ljubljanske okolice nima nijednega pravčatega plemenskega bika, in ko bi g. Baumgartnerjevega na Fuzinah ne bilo, skakali bi sami pokvečeni junci.

Potem se predlogi vsprejmo.

(Konec prih.)

✎ INSERTATE ✎

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zeló priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodeci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan (12—10)

koroški rimski vrelec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranju

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradcu.

(Ta drevesnica priznana je kot ena največjih in najbolj vro ljubenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izorno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatih in pritličnih ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotočnega drevja in grmovja, drevja (6—9) za dreverede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

✎ Cenike je dobiti zastoj in franko. ✎

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

Dr. J. Bleiweis: Nauk o umni živinoreji. Cena 80 kr.
" " " Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. Cena 50 kr.
" " " Nauk klavno živino in meso ogledovati. Cena 20 kr.
Gustav Pirce: Mlekarstvo. Cena 10 kr.

Fran Terček

trgovec z železnino

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 5

priporoča za sedanji letni čas:

Najboljši cement, kamniški, romanski in portlandski; štorje za štokadovati; mavec (gips) iz Dovjega za gnojitev; iglasti drat in pocinjeni drat za ograje; karbolinej za mažo lesa proti vlagi in gnjilobi; mykothanaton (glivja smrt) skušeno sredstvo za pokončevanje gliv (gob) na lesu; asfalt; katram; strešno lepenco (papir) ter vse drugo železninsko in kovinsko blago, okove, štedilna ognjišča in obstojne dele za zidana štedilna ognjišča; železniške šine za zidanje; vodnjaki za v zemljo zabijati itd. nd.

K obilnem obisku vabi

(38—3)

Fran Terček v Ljubljani.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetnih, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (14—9)

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s **Piccoli-jevo „Esenco za želodec“**, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj

lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzjetju. Izdelovatelj pošilja

esenco za želodec

v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštno stroške trpi p. t. naročniki. (11—9)

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovalcu lekarju **PICCOLI-ju „pri Angelu“** v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarju **Rizzioli-ju** v Ljubljani po 15 kr. steklenice

Varstvena znamka. v **Rudolfovem** in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenice

Zavarovanje zoper škodo po toči

sprejema

glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani

ogersko-francoske zavarovalne banke

(Franko - Hongroise.)

po najnižjih cenah in najugodnejih pogojih, namreč, da se pri poglavitnih pridelkih polovico in pri drugih tretjino zavarovalnine že naprej odpusti in le pri slučajnem odškodovanju uračuni.

Vsakoršne škode preračunijo se jako vestno ter se takoj izplačujejo.

Zavarovalnina plačuje se na željo lahko tudi po žetvi.

Marljivi potovalni zastopniki se radovoljno sprejemajo. (39—2)

Najuljudneje se priporoča

Glavni zastopnik

Josip Pavlin,

v Ljubljani, Marijin trg št. 1.
nasproti frančiškanski cerkvi.

(2—6)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd. Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (42—2)